

29. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Mičovského na ministra obrany Slovenskej republiky M. Glváča podaná 21. marca 2014 vo veci nejasností spojených s územím svetového prírodného dedičstva Karpatské bukové pralesy

JÁN MIČOVSKÝ
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

NÁRODNÁ RADA / PREDSEDA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 21-03-2014		
Číslo spisu: PREDS - 475/2014		
Listy: 11-	Prílohy: 11B	
RZ	ZH	LU

Bratislava, 19. marca 2014

Vážený pán predseda vlády, vážení páni ministri,

v októbri 2012 som Vás interpeloval vo veci znepokojivých faktov, týkajúcich sa svetového prírodného dedičstva Karpatské bukové pralesy na východnom Slovensku. Napriek tomu, že som od Vás všetkých dostal nádejné odpovede, k náprave dodnes nedošlo.

Fenoméni svetového prírodného dedičstva predstavuje atraktívnu formu ochrany a popularizácie najvzácnejších reálií Zeme, ktorým je na medzinárodnej scéne venovaná osobitná pozornosť. Je celkom prirodzené, že krajiny, ktorým sa podarilo dostať niektoré svoje územné klenoty do svetovej ligy prírodných krás, sú na túto skutočnosť hrdé a snažia sa ju pre svoju propagáciu umne využiť. Naš doterajší prístup ku Karpatským bukovým pralesom navodzuje dojem, že si tieto súvislosti dostatočne neuvedomujeme.

Problém spočíva v tom, že medzi výmerou územia, ktorú sme deklarovali pred orgánmi UNESCO v nominačnom projekte svetového prírodného dedičstva Karpatské bukové pralesy a medzi výmerou skutočne chráneného územia existuje veľký rozdiel. Matematicky vyjadrené - nominovali sme 5766 ha vzácného územia, no skutočne na tomto území chránime prostredníctvom národných prírodných rezervácií len 2112 ha. Rozdiel predstavuje 3654 ha územia, na ktorom, namiesto toho, aby sme ho chránili, jeho vlastníci a správcovia môžu aj dnes – osem rokov po vyhlásení svetového prírodného dedičstva – hospodáriť nezmeneným spôsobom, pretože pri predkladaní nominačného projektu neboli o veci informovaní, nebol od nich vyžiadaný súhlas, a teda nebola s nimi uzatvorená žiadna dohoda.

Nejde tu však len o rozdiel výmer, ale aj o územnú diskontinuitu, pretože predmetné prírodné dedičstvo bolo na Slovensku nominované ako územie štyroch samostatných relatívne kompaktných lokalít, no národné prírodné rezervácie, ktoré ho tvoria, sú početnejšími a rozdrobenejšími enklávami. Karpatské bukové pralesy preto nie je možné v teréne spoľahlivo identifikovať, nakoľko nevedno, kde sa v skutočnosti nachádzajú – či len na území rezervácií, ktoré sú v teréne jasne fixované, alebo na území, ktoré bolo na mapách nominačného projektu len hrubo naznačené, a to bez presnej identifikácie v teréne, alebo na území zodpovedajúcom výmere uvedenej v nominačnom projekte, ktorá je však iná v tabuľkách a iná na mapových polygónoch.

Seriózne riešenia tohto stavu sú v princípe dva. Prvé spočíva v tom, že chýbajúce pozemky zaradené do nominačného projektu dodatočne vyhlásime za národné prírodné rezervácie, celé takto doplnené územie presne identifikujeme a v teréne vytýčime. Ide o riešenie finančne a administratívne náročné, pretože zahŕňa aj povinnosť uhradiť vlastníkom a správcom pozemkov novovytvorených rezervácií ujmu z titulu obmedzenia hospodárenia, resp. zahŕňa zložité zámeny pozemkov. Druhé riešenie predstavuje zmenšenie pôvodne nominovaného územia na rozsah, ktorý zodpovedá výmerám súčasných národných

prírodných rezervácií. Tento variant je finančne nenáročný, vyžaduje však priznanie si chyby na medzinárodnej scéne, čo nemusí prospieť reputácii Slovenska, no je to čestný prístup, a ako taký by mal byť aj posudzovaný. Týmto riešením by sme však výrazne zmenšili územie, ktoré si vďaka svojim mimoriadnym hodnotám naozaj zaslúži byť v zmysle pôvodného projektového zámeru komplexne zaradené do vzácnej kategórie svetového prírodného dedičstva.

Zápisnica z porady, ktorú s úmyslom rozporuplný stav odstrániť zvolalo Ministerstvo životného prostredia SR 19. decembra 2013 do Stakčína, však naznačuje, že Slovensku skutočný záujem o vyriešenie tohto problému stále chýba. Ako inak možno vysvetliť fakt, že rozdiely vo výmerách, ktoré sú jadrom problému, sú v zápisnici zdôvodnené tak, že nominačný projekt vychádzal z mapových podkladov, ktoré vraj brali do úvahy skutočnú výmeru zemského povrchu so všetkými jeho nerovnosťami a sklonmi, no výmera, s ktorou sa takto vytýčené územie porovnáva, predstavuje jeho kolmý horizontálny priemet. Táto argumentácia je školácky nedôstojná, pričom generálnemu riaditeľovi sekcie Ministerstva životného prostredia SR, ktorý poradu viedol, by mali byť základy kartografie natoľko známe, aby takéto zavádzajúce zdôvodnenie podstaty problému jednoznačne odmietol. Ide o prístup, ktorý nie je zárukou zabránenia medzinárodnej blamáže, ale naopak jej znásobenia.

V prípade, ak sa zvolí cesta dodatočného vyhlásenia nových prírodných rezervácií na obrovskom území, nebude to predstavovať len mimoriadne nároky na štátny rozpočet z titulu hospodárskej ujmy, ale aj nezanedbateľnú sociálnu ujmu. Ide totiž o región, kde je pracovných príležitostí extrémne málo a vyhlásením rezervácií budú odbúrané ďalšie pracovné príležitosti. Bude to len pokračovanie straty empatie a sociálneho súcitu s obyvateľmi tohto kraja, ktorá sa prejavila aj tým, keď Lesopoľnohospodárskemu majetku Ulič š. p., jedinému podniku, ktorý je v tomto regióne schopný aspoň udržiavať pracovné príležitosti, vláda bezcitne zákonom o štátnom rozpočte pre rok 2014 predpísala mimoriadny odvod vo výške 300 000 eur. Je to bezprecedentné odoberanie tam, kde by malo byť pridané. Preto v prípade, ak vláda rozhodne o vyhlásení nových národných prírodných rezervácií, nezabudnite prosím nielen na jednorazové zákonné odškodnenie, ale aj na trvalú podporu tohto jedného z najchudobnejších, no zároveň najkrajších krajov Slovenska. Teda nie cesta mimoriadnych odvodov zo zisku, ale cesta mimoriadnej podpory kraja, kde už podľa Ladislava Mňačka končili prašné cesty, pričom tento stav trvá dodnes.

Keďže vo veci, v ktorej Vás interpelujem, dochádza k vážnemu stretu mnohých protichodných záujmov, jej riešenie si vyžaduje zásadné politické rozhodnutie, a to na úrovni vlády Slovenskej republiky. Žiadam Vás o oznámenie či vláda chce takéto rozhodnutie prijať a ak áno, aké a kedy.

Ďakujem

S úctou

JÁN MIČOVSKÝ
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

Vážený pán
Robert Fico
predseda vlády SR

Vážený pán
Martin Glváč
minister obrany SR

Vážený pán
Lubomír Jahnátek
minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Vážený pán
Miroslav Lajčák
minister zahraničných vecí SR

Vážený pán
Peter Žiga
minister životného prostredia SR